

Aktuální stav financování státní správy v přenesené působnosti a diskuse k legislativním změnám a novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích

**VI. Národní setkání starostů,
primátorů a hejtmanů České republiky,
11. června 2015**

**Mgr. Jana Vildumetzová
náměstkyně ministra vnitra
pro řízení sekce veřejné správy
Ministerstvo vnitra
Praha**

Obsah

- Příspěvek na přenesenou působnost
 - Aktuální stav a návrhy pro rok 2016
 - Dlouhodobé řešení
- Změny zákonů o územně samosprávných celcích

Financování státní správy v přenesené působnosti (*stávající stav*)

1. Příjmy dle § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (příspěvek)

„Obce obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti.“

2. Další transfery ze státního rozpočtu na výkon přenesené působnosti

(oblast sociálně-právní ochrany dětí, zajištění voleb, požární ochrana)

3. Správní poplatky a příjmy ze sankčních plateb

Nedostatky příspěvku

1. Stát nemá přesné informace, na jaké konkrétní účely jsou finanční prostředky poskytnuty a zda jsou poskytnuty efektivně

(neúčelová a nezúčtovatelná dotace)

2. Dle současné metodiky se obtížně kvantifikují změny ve výkonu přenesené působnosti mezi jednotlivými kategoriemi obcí

(neznáme konkrétní objemy finančních prostředků ze stávajícího příspěvku připadající na konkrétní agendy)

3. Některé obce výkon přenesené působnosti dofinancovávají z vlastních zdrojů

Výhody příspěvku v současné době

- 1. Finanční, personální a časová nenáročnost na jeho rozdělení.**
- 2. Financování přenesené působnosti prostřednictvím příspěvku je také zavedeným systémem, který zaručuje stabilitu výkonu státní správy v přenesené působnosti.**

Aktuální záležitosti

Na základě **usnesení vlády č. 878** ze dne **13. srpna 2007** o Metodice stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy:

- Ministerstvo vnitra požádalo jednotlivé ústřední správní orgány o sdělení připravovaných změn právních norem, které by mohly mít vliv na výši příspěvku na výkon státní správy z důvodu navýšení správních činností obcí v rámci výkonu jejich přenesené působnosti od 1. ledna 2016
- Resorty sami informace o dopadech často neznají – problém při zpracování dopadů RIA

Snaha Ministerstva vnitra o navýšení příspěvku

- 1. nárůst mezd úředníků o 3,5 % od listopadu 2014**
- 2. dlouhodobě neprobíhá valorizace příspěvku o inflaci**
- 3. dochází k přenosu nových kompetencí (navýšení správních činností)**
- 4. snížení příspěvku v minulých letech nebylo dosud adekvátně kompenzováno**

2010	11 923 552 tis.,-- Kč
2011	10 149 814 tis.,-- Kč
2012	9 978 787 tis.,-- Kč
2013	8 243 160 100,-- Kč
2014	8 247 839 000,-- Kč
2015	8 249 088 tis.,-- Kč

Možné budoucí varianty řešení financování přenesené působnosti

1. Neúčelová a nezúčtovatelná dotace – „příspěvek“

- změna současné metodiky rozdělení příspěvku stanovením nového způsobu rozdělení finančních prostředků v rámci příspěvku

2. Účelová a zúčtovatelná dotace – „výkonové financování“

- proplácení skutečně vykonaných úkonů v rámci jednotlivých agend
 - podmínka evidence a vyúčtování provedených úkonů v rámci výkonu agend přenesené působnosti
- **Návrhem může být i možnost kombinace těchto dvou hlavních směrů řešení**

Pro výkonový model je nutné....

Předpoklady:

- Existence seznamu všech agend přenesené působnosti a jejich procesních modelů (*popis výkonu všech agend přenesené působnosti*)
- Vytvoření standardů výkonu agend přenesené působnosti (*stanovení jednotného výkonu agend pro všechny obce*)
- Stanovení nákladového modelu pro výkon agend přenesené působnosti (*ocenění jednotlivých úkonů v rámci agend*)
- Definice a realizace nového systému financování výkonu přenesené působnosti (*nový postup při rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí formou účelové a zúčtovatelné dotace*)

Výkonový model má ovšem i svá rizika

- Všechny agendy přenesené působnosti nebude možné procesně zmodelovat (*některé agendy a úkony bude i nadále nutné financovat paušálním příspěvkem*)
- Nárůst administrativní zátěže při vyúčtování provedených úkonů (*potřeba nalézt nejefektivnější systém proplácení finančních prostředků*)
- Zajištění optimální výše finančních prostředků na výkon přenesené působnosti pro daný fiskální rok (*proměnlivost rozsahu výkonu přenesené působnosti – obtížně rozpočtovatelné náklady*)
- Nutnost personálního zabezpečení pro výkon agendy (*pokud nebudou úkony provedeny, nebude kompenzace ze strany státu – nutnost sanovat z vlastních zdrojů*)

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020 a navazující Implementační plány

- schválen vládou usnesením č. 680 ze dne 27. srpna 2014 a usnesením č. 21 ze dne 14. ledna 2015

- specifický cíl 2.4 řeší problematiku financování přenesené působnosti

- Zpracování zadání analýzy a výběr dodavatele 2015
- Vyhodnocení analýz a prodiskutování možných variant řešení vyplývajících z provedených analýz - 2016
- Předložení vybraného řešení k projednání vládě – konec roku 2016
- Představení pilotního projektu 2018

- specifický cíl 1.1 řeší problematiku procesního modelování agend

- v současné době dochází k aktualizaci implementačních plánů

Novelizace zákonů o územních samosprávných celcích

(důvod předložení návrhu a jeho obsah)

- „Impulsem“ zpracování návrhu byl požadavek ČÚZK na **řešení územních anomálií** („obec v obci“)
- Návrh byl následně obsahově doplněn o **odstranění aplikačních problémů spojených s vazbou zákonů na NOZ**
- V konečném návrhu bylo doplněno výslovné zákonné oprávnění k **využívání údajů z evidence obyvatel a registrů k oceňování významných událostí občanů obce a změny při zřizování výborů pro národnostní menšiny**

Aktuální stav návrhu

- **Návrh byl dne 13. 4. 2015 předložen Poslanecké sněmovně**
- **Je veden jako sněmovní tisk č. 454**
<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=454>
- **První čtení proběhlo dne 29. 4. 2015, návrh byl přikázán Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj**
- **Účinnost:** „Prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení“ (odhad listopad 2015)

„Vítání občánků“

- **Vkládá se nové ustanovení § 36a:** *Obec může ocenit významné životní události svých občanů.*
- Tím bude dán výslovný zákonný „podklad“ pro čerpání údajů z registru obyvatel, evidence obyvatel a evidence cizinců (§ 149a zákona o obcích)
- Bude možné „blahopřát“ a za tímto účelem získávat údaje z evidencí i bez souhlasu dotčených osob (nebude se ale vztahovat na gratulace zveřejňované např. v obecních periodikách apod., tam by byl nutný souhlas)
- Návrh byl připraven v součinnosti s ÚOOÚ, který požadoval pro čerpání údajů *výslovné zákonné oprávnění*

Územní anomálie

- **Legislativní řešení nedostatků při oddělování obcí v devadesátých letech minulého století**
- **Právní úprava neomezovala vznik nových obcí existencí samostatného katastrálního území.** V některých případech nedošlo se vznikem nové obce ke vzniku samostatného katastrálního území – dnes existují obce, které mají vlastní **území**, to je však součástí **katastrálního území** jiné obce (tzv. „obec v obci“)
- **Právní úprava** předpokládá (§ 26a) řešení problému dohodou dotčených obcí. Pokud k dohodě nedojde, rozhodne o řešení anomálie MV (příkázáním území, rozdělením území apod.)

Změny v oblasti výborů pro národnostní menšiny

- **Na základě usnesení vlády č. 455/2014, vycházející z usnesení vlády č. 845/2009**
- **Modifikace při ustavování výboru (§ 117):**
 - **Dosud** je výbor zřizován povinně, pokud v obci žije dle posledního sčítání 10% občanů hlásících se k jiné než české národnosti.
 - **Nově** bude povinnost zřídit výbor v této situaci podmíněna žádostí spolku zastupujícího zájmy národnostní menšiny.
- **Označování ulic v jazyce nár. menšiny (§ 29/2):**
 - **Dosud** je povinné označení tam, kde podle posledního sčítání lidu v obci žilo alespoň 10% občanů jiné než české národnosti a návrh výboru pro národnostní menšiny
 - **Nově** bude dána podmínka 10% po dvě poslední sčítání lidu a alternativně buď návrh výboru pro národnostní menšiny nebo spolku zastupujícího zájmy národnostní menšiny na území obce (podle stanov) a fakticky působícího v obci alespoň 5 let

Dopady občanského zákoníku do zákona o obcích

1. Nové pojetí nemovité věci

Podle původního OZ byly nemovitosti jen *hmotné věci* (pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem)

Podle NOZ jsou nemovitostmi i *nehmotné věci*, konkrétně *věcná práva k cizím věcem* (oprávnění z věcných břemen, právo stavby...)

2. Stavba přestala být samostatnou nemovitou věcí

Podle původního OZ byly nemovitostmi pozemky a stavby. Podle NOZ se většina nemovitostí stala součástí pozemku (ztratila charakter samostatné věci). Samostatnými nemovitostmi jsou jen některé podzemní stavby se samostatným účelovým určením.

3. Rozlišení nájmu a pachtů a výpůjček a výpros

4. Nové pojetí neplatnosti (preference relativní neplatnosti)

Úprava „provazby“ zákonů o ÚSC a nového občanského zákoníku

- Zákony o ÚSC byly přizpůsobovány NOZ novelou č. 303/2013 Sb. (příslušné části poslaneckou iniciativou). Ta však neodstranila veškeré obtíže a – oproti původnímu očekávání – ty nebyly odstraněny ani výkladem

- Identifikované problémy:
 1. Zveřejňování záměrů v případě pachtů a výpros nemovitého majetku
 2. Zveřejňování záměrů v případě nehmotných nemovitých věcí (zejména právo stavby, věcná břemena)
 3. Rozsah funkční příslušnosti zastupitelstva k rozhodování o nehmotných nemovitých věcech (právo stavby, věcná břemena)
 4. Určení funkční příslušnosti obecních orgánů k rozhodování o pachtech a výprosách (ve vazbě na vyhrazenou pravomoc rady rozhodovat o nájmech a výpůjčkách)
 5. Relativní neplatnost v případě porušení povinnosti odůvodnit podstatnou odchylku od obvyklé ceny při úplatném převodu majetku

Úprava „provazby“ zákonů o ÚSC a nového občanského zákoníku

Koncepční východisko změn:

1. Zachování **rozsahu** povinností a příslušnosti obecních orgánů při dispozicích s obecním majetkem podle stavu k 31. 12. 2013
 - zveřejňování záměrů jen u *hmotných nemovitých věcí*
 - výhradní pravomoc zastupitelstva k rozhodování o *hmotných nemovitých věcech* (nehmotné nemovité věci – zejména věcná břemena – i nadále v nevyhrazené pravomoci rady obce)
2. Jedinou výjimkou je **právo stavby** jako specifická nehmotná nemovitá věc: u něj se předpokládá jak zveřejňování záměru, tak rozhodování zastupitelstva při nabytí a převodu

Děkuji za pozornost

Mgr. Jana Vildumetzová
Náměstkyně ministra pro řízení sekce veřejné správy
Ministerstvo vnitra